

ELŐFIZETÉS:

Egész évre... 12 kor.
Fél évre... 6 kor.
Negyed évre... 3 kor.

*

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fillér,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 50 fillér.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fl.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fl.

Aratáskor.

Megjött a gazdák által várva-várt idő: az aratás.

Az Alföldet tengermódrá befűdő rengő-kalász megingott; az élesre fent kasza alatt megdőlt az aranykalász és halomra gyűl a gazda édes reménye, jövő boldogsága.

Mily aggodalommal, milyen félelemmel várta a gazda egy esztendei fáradozásának gyümölcsét, mert ennek sikerétől avagy sikertelenségétől függ egész jövője. Ez a néhány hét sikere biztosítja a gazda egy évi jólétét, boldogulását, mert a jó, bőséges aratás ellátja egész házat, megtömi tárcáját és kamaráját.

A gazda munkájának, egy évi fáradozásának értékes gyümölcse oly bizonytalan. A jó Isten kezében van az ő munkájának gyümölcse, mert a leglelküimeretesebb utánjárás is kárba vész, ha nincs rajta az Isten áldása, ha az utolsó pillanatban tönkreteszi azt a személyes időjárás vagy elemi csapás.

Az ideai termés azt bizonyítja, hogy a gondviselés meghallgatta gazdáink könyörgését és megengedte, hogy azok, kik hosszú hónapokon át izzadtak, kik szívszorogva lesték, hogy milyen fordulatot vesz az időjárás, — most már örömteljes érzéssel dolgozhatnak a fásasztó munka gyümölcsének begyűjtésén. Hála a gondviselésnek az ideai termés általán kielégítő, és nem érdemel jobbat, ki az Isten eme áldásával nincs megelégedve! Nem az, a ki ellene zúgolódik!

Csuf emberi szokás, hogy éppen akkor hal ki szívünkől a hála nemes érzése, a mikor leginkább kellene azt éreznünk. A nyomorban küzdőnek, a bizonytalanság érzetével teli szívnek a magasság felé fordul esdő szeme, de a mint a bőség önti el, már elfordul az áldást osztó kéztől és a földi élvben merül el. A Isten bő áldásával dicsekedhetnek gazdáink az idén, de azért nem szabad elfelejteniük, hogy kinek köszönhetik azt, mert a hálátlanság undok és megvetésre méltó.

De a sors bőséges kegyét nemcsak a gazdák, de mindannyian hálás köszönettel kell hogy

vegyük, mert a föld termésének kérdése nemcsak a földművelőt érdekli, hanem valamennyiünket, a kik az ő kenyérét esszük.

Mi is osztozunk a gazda örömében, úgy mint bánatában, mert ha reményei beválnak, ha a jó Isten áldással jutalmazza fáradozását munkálkodását, akkor a nemzeti élet minden terén, a kereskedelem, az ipar, a művészet terén is várható a fellendülés, — míg ellenkező esetben a nyomor tünetei ütnek fel a nemzet egész testén.

Ezért kétszeres a mi örömünk a kedvező aratási hírek hallatára és hálátelt szívvel tekintünk a gazdával együtt a magasba, hogy a jó-ságos adományokért köszönetet rebegjünk... Tehát meg van a közepes jó termés; megkaptuk a gondviseléstől azt, a mit várhattunk és reméltünk, de ez még nem elég.

A gazda boldogulása csak akkor lesz teljes, ha a jó termés mellett a gabonának jó ára is lesz.

Mivel gazdáink csaknem kizárólag a nyers terményekre vannak utalva, szükséges, hogy termelt gabonájukat a lehető legjobban értékesíthessék.

Ámde ezt már nem várhatjuk az Istentől, ebben maguknak a gazdáknak kell erőt kifejteniük és az emberi kapzsiságot, a tőzsdei spekulációt legyőzve, ha nem is a legjobb, de türelhető árakat teremteniük.

Ezt pedig legkönnyebben úgy érhetik el kis gazdáink, ha szövetkeznek, — mert ebben rejlik az erő — ha megteremtik az általunk már több ízben ajánlott és ismertett közraktárat, az ugynevezett elevátort, mert ez igen sok előnyben részesítheti az ő tagjait.

Miért oly olcsó aratás előtt és aratás alatt, sőt utána is jó ideig a gabona? Azért, mert a nagy kereskedők kihasználni törekednek a gazdák szorultságát. Tudják jól, hogy a gazdát lejáratai, kötelezettségei sürgetik a kész gabona mielőbbi értékesítésére és így az kénytelen úgy eladni, a hogy ők szabják meg az árakat.

Ezt kell megakadályozni és nem lesz oly nyomott a buza ára, nem lesz panasz a kisgazda ajkán.

E cikk szűk keretében nem foglalkozhatunk az elevátor által nyújtandó nagy előnyökről; de hisz az könnyen megérhető, ha csak a következő rövid ismertetését jól megfontoljuk.

Mi az az elevátor?

Az elevátor, röviden szólva, gabona-raktár, egy oly gépre berendezett nyilvános tárház, melybe bárki által a gabona, liszt vagy más nyers termény beraktározható, és ebben a beraktározott áru gondoztatik és kezeltetik; arra vagy maga az áruktár vagy a vele összeköttetésben levő pénzintézet előleget ad, hogy ne legyen a gazda kénytelen eladni potom, olcsó árért a gabonát, hanem majd akkor, a mikor ő az árat megfelelőnek tartja. Kívánatra az elevátor bizonyban is eladja az árut.

Tehát láthatjuk, hogy az elevátor áldásos célja: az östermelőket, főleg a kisebb gazdákat egyesíteni terményeik minél előnyösebb értékesítésére.

Ha segíteni akarunk a kisebb gazdákon, úgy valósítsuk meg az elevátort!

Ezt kezdeményezni pedig értelmesebb és tehetősebb gazdáink vannak hivatva, a kiktől elvárhatjuk, hogy kisebb gazdatársaik jólétét szívükön viseljék! . . .

— S. —

Szentesített törvények. A parlament utolsó heteiben való munkásságának eredménye megkapta a királyi szankciót. A hivatalos lap vasárnapi száma a következő törvényeket közli a szentesítési záradékkal együtt:

1900. évi XVI. törvények a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárról.

1900. évi XVII. törvények az állatorvosi közszolgálat államosításáról.

1900. évi XVIII. törvények az 1897. évi közösügyi zárszámadásra alapított végleges leszámolás szerint Magyarország terhére mutatkozó tartozás fedezéséről, továbbá az 1898. és 1899. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetendő összegekről.

1900. évi XIX. törvények a magyar-román határvonalon felállított határjelek kicserélése folytán felmerülő költségek fedezésére szükséges hitel engedélyezéséről.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Szeretem az estét.

Szeretem az estét; csendes nyugalomra
Enyhülést hoz nekem.
Mostfakadó akác borul esti árnyba,
Harmatoszó órát velem együtt várva
All puha gyepszélén . . .

Szeretem az estét; nyugasztaló csendje
Gondom' elaltatja . . .
Gyenge fuvalom is nyugovóra szállott,
Minden kicsi fűszál várja már az álmot,
Csendes a kertalja . . .

Szeretem az estét; szunnyadozó fáknál
Várom én, ha megjön . . .
Ráborul a tájra est mély nyugalma,
Mintha a világ csak béke s más se volna,
Semmi nesz a földön . . .

Óh, pedig ha volna, hogyba béke volna
Ezen a világon!
Nem elég a multunk? honnan van az, bonnan,
Hogy a bajunk újul, hogy a régi nyomban
Nehezebbre váljon?!

De ne bántson ajkam panaszos szavával
Csendes este, téged!
Borulj csak a földre, borulj a lelkemre,
Altasd el, pihentesd . . . s vedd le gondját, vedd le,
Amitől úgy égett! . . .

Lomb is elaludjon, föld is elpihenjen,
Bántalmuk ne essék!
Mikor a szív-lelek gondtól úgy nem égnek,
Testvérét az édes, vigasztaló végnek,
Szeretem az estét . . .

Láng A. József.

FÜRDŐI LEVÉL.

(Anina. — Stajerlak. — Marilla.)

Ha az oravica-aninai bámulatosan bájos hegyi vasut tekervényein, az alagutakon keresztül feltörtünk Aninára, Magyarország egyik legnagyobb ipartelepét találjuk az erdősorosú hegyek által képezett völgy ölén.

Az óriás kohók gyomrából szikrázva-égve, vakító fényvel folyik elő a folyékony izzó vas, hogy formákba öntve, művésziileg kisimítva kerüljön a világ piacára, hirdetni az erényedten, fásasztó munka diadalát. A vasöntőde káprázatos sürgős-forgásán, a sipító, fűtyülő gépek fűlsikító zakatolásán kívül egyéb érdekessége is van Aninának. A szénbányák. Bányászruhákat öltve szállunk le a tárnák 5—600 méter mélyeibe, hol visszhangzik a földalatti munkát jelző baltacsapásoktól a tárna boltozata, majd a bányászok melankólikus dalai keltik fel figyelmünket, míg a termelt szénnel telt kocsiaknák dübörgése köti le érdeklődésünket.

Kimondhatlan azon érzés, mely keblünkre nehezedik a föld gyomrában. Elfogultságot érzünk, hallásunk a nagy légnomás folytán megtompul s rémület fog el bennünket, midőn a dinamit félelmes erejétől szétszakított szikla hullásával kapcsolatosan a detonatirnak folytonosan ismétlődő visszhangját halljuk. Szokatlan ez nekünk; szívünk gyorsabban, hevesebben dobog s ellenállhatlan vágyat érzünk menekülni innét föl ismét a földszíne, honnét az Isten szabad kék ege mosolyg le reánk, hol ismét a szabad éltető hegyi levegőt tele tödövel szívhatjuk s nem félünk az átkos bányalég irtózatosságotól, mely a mult évben is számos munkás családnak vette el kenyérkereső fejét.

Mintfog ezen telep tanulmányozása sok-sok időt és szakértelmet igényel, hagyjunk el Aninát és a bükkös, valamint fenyves erdőregeteg által koszorózott hegyek oldalán vezető tiltott uton a dinamit- és puskaporaknak mellett változatos remek panorámák élvezése közben alig egy óra alatt elérjük Stajerlak magaslati gyógyhelyét, a nyaralótelepet, Délmagyarország ezen gyöngyét, mely míg egyrészt szerényen támaszkodik a balzsamos illatot árasztó fenyőregetegre, másrészt modern épületeivel, villáival büszkén tekint le a Jammerthalon alul fekvő Stajerlak városkára, szelíden pillantván bele a

Ménészvölgy bájos és természeti szépségeiben gazdag vidékébe, hol a Coronini-forrás svájcias vizesével és a sziklatömbök bizarr halmazatával köti le a szemlélőnek bámuló tekintetét.

Nincs messze ide a Bohny-barlang, melynek jég-hideg tavcskájában a halak legszebbike a pisztráng úzi vidor játékát, míg cseppkő grottái a legfenségesebb termeket varázsolják elénk.

Alig egy órába kerül és a fenyves között vezető gyalogösvény Marillába, Délmagyarország e tündérkertjébe vezet, mely fürdő úgy balneológiai szempontból, mint berendezésénél fogva is kiállja a versenyt Európa bármely üdülő fürdőhelyével. Itt a Deák Ferenc magaslát serpentináin a széplátót elérve, remek kilátás nyílik Oravicára és vízduzzasztó műveire.

Stajerlakhoz közel van a híres Panor-forrás, mellette a szarvaskert, hol az osztrák-magyar államvasut tenyésztie nemes vadat.

Sok-sok kirándulohely van még itt, így Szászka, Krassova, Resica stb. stb. melyeknek leírása azonban nagyon is igénybe venné olvasóim szives türelmét.

El kell ide jönni, hol az egészséges ember igazi üdülést, a beteg pedig biztos gyógyulást szerez olcsó pénzen, hol nem érezni a kánikula tikkasztó melegét s hol az alföldi pora nem tölti be tífűnköt, hanem a fenyő balzsamos illatával eltelve gyönyörködhetünk a természet fenségében.

Dr. Balaton Gyula.

AZ ESKÜDTBÍRÓSÁG.

A budapesti esküdtbíró két napi tárgyalás után felmentette Nyuly Mihályt, kinek nem volt egyéb bűne, minthogy dr. Horváth István ügyvédet, akiről azt vélte, hogy valamely hozzátartozóját vagyonában érzékenyen megkárosította, lelőtte, aminek következtében az ügyvéd nyomban meghalt.

A szegedi esküdtbíró a közelmúltban felmentette az apát, aki rokonságtalankodó fiát lelőtte.

Ugyancsak a szegedi esküdtbíró felmentette a h.-m.-vásárhelyi fiukat, akik rossz életű apjukat agyonra verték.

1900. évi XX. törvények
a községi közigazgatási tanfolyamokról.
Ezek a törvények egyúttal megjelentek az „Országos Törvénytar”-ban is és ezzel törvényerejűk teljessé lett.

Uj nevelési irányok.

A reformok korszakában élünk. Az emberiség erkölcsi és szellemi haladásának minden reménye végtére is azon feltételre alapszik, hogy a jövő nemzedékeinek nevelési kötelességüket egészen másképpen akarják észrevenni és észre is vehetik, mint a maiak. Eltekintve a paedagógiai kérdések nyilvános előadásaitól a sajtó legtöbbet tehet, hogy ily kérdések feletti gondolkodásra serkentsen és a päd. tudomány és művészetét a népek közkincsévé tegye; a nevelés — Kant szerint — a legnagyobb és legnehezebb problema. Ezt megoldani segíteni, mindenki serkentessék, mert majdnem valamennyi emberre háramlanak nevelési kötelezettségek. A házi nevelés főrsze az anya kezében fekszik: ő rá háramlik az ember legfontosabb életszaka — a nevelést illetőleg.

Fleischer, tudományos és szociális körülményeink, befolyásainak átalakításáról a népnevelés irányítására a következőket mondja:

„Igy új század küszöbén állik, hogy körültekintsünk ama vívmányokon, melyeket a népnevelés a legtagabb értelemben felmutathat. Sajátságos, mélyreható mozgalom és haladás észlelhető. Gazdasági és társadalmi kérdés közt egyrészt és ama társadalmi kérdés közt másrészt benső kölcsönös hatás áll fenn. Az egyes nemzetek gazdálkodása világgazdálkodássá lön, gazdálkodási küzdelem gyult ki, melyben az marad a győztes, a ki a legnagyobb intelligenciát képes a mérleg serpenyőjébe rakni. Nemcsak a materiális, hanem ethikai érdekekről is van szó. A műveltségi ideál változásokon ment át a szociális fejlődéssel kapcsolatban. Hatalmas, általános műveltségi vágy hatja át a népek minden rétegeit. Szakiskolák és továbbképző iskolák fejlesztése ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági irányban, szükségessé váltak. Emellett új tudományágak, különösen a szociál tudományokban nyílnak meg. Politikai műveltség a nevelés egyik szükséglete, az aesthikai és művészi nevelésnek szükségessége; a szépelemek ápolása s a művészetre való nevelés mindjobban hangsúlyoztatnak. Népkönyvtárak, népies előadások, műgyűjtemények kiállítása, népies (szabad) lyceumok célozzák a népműveltséget és maga a sajtó is fontos népnevelési eszközzé vált.”

A reformtörvények a jelenben oda irányulnak, hogy a követelményeket gazdasági, technikai, szociál-nemzeti és erkölcsi tekintetben, melyeket korunk az emberek műveltségéhez támaszt, anélkül, hogy ezek mellett a tudományost, formalist és művészt elhanyagolná, teljesítsék. A munkaképességre való nevelés a modern iskola főkövetelménye. A fokozott népnevelés felelőssége a népgazdasági fejlődésére mindenütt elismertetik, a miért is a népiskola emelésére fordítják a legfőbb figyelmet.

Rövid életű még a magyar esküdtbírói intézmény és mégis már milyen nagy multja van, mennyit lehet már róla beszélni, mennyi szenzációs verdiktet hozott, mennyire eltért a szakbíráktól, akiknek hosszu tartamu működése után sem lehet annyira nevezetes esetet felhozni, mint az esküdtbíróiágról.

Kecsegtető kiltásaink vannak; a mi esküdtbíró-ságaink minden bűnt felmentenek, akik cselekményüket nem aljas indokból követték el.

Az apa, aki egyetlen gyermekét elveszíté és jogosan föltételezheti, hogy az orvos hanyagsága és föltételezése okozta gyermekének elhalálását, megmérhetlen fájdalommal elragadtatva, lelövi az orvost.

Az esküdtbíró-ság ezt a legtermészetesebbnek találja s vádlottat felmenti.

A család a legnagyobb nyomorban van, egyik végrehajtás a másikat éri, megütik a dobot, hogy az utolsó ingóságok elárvereznek. Van az apának egy póre, amelynek kedvező eldőlte helyreállítaná az egész család nyugalmát, megszabadítaná őket minden kellemetlenségtől, ebben van tehát minden reményök, ettől várják megszabadulásukat. Éppen midőn az árverést megkezdik, hozzák oda az ítéletet, amely kimondja a pervesztést és megfosztja a családot egyedüli és utolsó reményétől. Az apa elájul. Fia megmérhetlen fájdalommal felkeresi a bírót, aki ama végzetes ítéletet hozta s lelövi. Az esküdték magától érthetőleg felmentik a nemes ifjut.

Arverésen eladták a kis családi birtokot, amelyen a család annyit boldog napokat töltött. Kijöttek a bíróság komoly emberei, hogy az új vevőt, aki különben az árverést elrendeltette, birtokba vezessék. Megkezdődik a szomorú eljárás, a család fő nem tudja ezt eltűrni, előbb keserű szemrehányásokat tesz boldogsága megromlásának, ebből aztán szóváltás keletkezik s a szerencsétlen földönfutóvá lett egyen egy keze ügyébe esett könyhakkal ellenfelet leszurja, megöli. Az esküdték nem találják bűnösnek.

Azon tapasztalatok után, amelyeket az esküdtzéki intézmény rövid fennállása óta szereztünk, a legnagyobb aggodalommal tekintünk a jövő elé. Azt kell látnunk, hogy esküdtjeink nem annyira a tettest és ennek cselekményét, mint a megölt egyen viselkedését, cselekményeit és jellemét vizsgálják. A budapesti esküdték

A paedagógiai praxisból és teoriából áll, vagyis gyakorlatból és elméletből, de egyszerűsége mind művészet és tudomány is, azonban, mint utóbbi hiányzik neki, a szabatosság (exakt), mert az ethika, mely a nevelés célját adja, általában különféle emberi ideálokat mutat fel változó alappal és a psychologia (lélektan), melynek a cél eléréséhez való uttal kellene szolgálnia, a paedagógiára nézve eddig kevés gyakorlati jelentőséggel volt. A kép, a melyet a jelen paedagógia mutat, tarka és zavaró. Párt, párt ellenében áll. Áldatlan kísérletezés szaka ez. Különösen a módszer-tanban (methodika) vannak nagy hiányok, vezető eszméit tekintve. Majdnem minden tanító, a ki állítólagos mesterfogást fedezett fel, tollhoz nyúl és keres annak érvényt (elismerést) szerezni. Azért csak egy hemzseg a paedagógia a sok módszertől, úgy, hogy a gyakorló tanítónak borzad fölük a háta.

Holzmann Ignác.

Polgári jogok a népiskolában.

(Pályadíjnyertes tanulmány.)

KANYÓ ÖDÖN-t. 51.

Alkotmányos szabadság alatt azon jogot értjük, melynél fogva a nemzet tagjai az országos kormányügyek intézésébe befolyást gyakorolnak.

Hazánk alkotmányos szabadságát őseink vérszerződésé állapítá meg, midőn Árpádot fővezérrükké választották meg.

A nemzet alkotmányos jogait a hazai törvények szabályozzák. A miket a törvények szerint cselekednünk szabad, azok polgári jogainkhoz tartoznak; édes hazánk fentartása, megvédése és minél nagyobb felvirágoztatása pedig minden honpolgár kötelességei közé tartozik.

1848-ik év előtt hazánk alkotmányos jogait kizárólagosan a nemzetnek bizonyos előkelő osztálya: a nemesek gyakorolták és élvezték, a nem nemesek pedig minden jogból ki voltak zárva s csak a terheket viselték. A földmivelő jobbágy-ság földes urának gyakran önkényű hatalma alatt nemesek a legszánandóbb rabszolgaságban sanyalódott, hanem — miután a nemesek adót sem fizettek — az ország terheit is ezek viselték.

Amde az 1848. évi országgyűlés kimondván a szabadság, egyenlőség és testvériség magasztos elvét, ama legszentebb igazságnak tett eleget, hogy manapság minden honpolgár részesülhet a nemzet alkotmányos jogaiban s a birtok arányában járul a közterhek viseléséhez.

Ugyanaz és az 1865—8. évi országgyűlések behozták a népképviseleti alkotmányos kormányformát, a mi oly nagy mértékben bővítette nemzetünk alkotmányos jogait, hogy most édes hazánk Európa leghabzadabb államai közé tartozik.

Hazánk tehát népképviseleti alkotmányos ország. Az állampolgárok maguk szabadon választathatják képviselőiket, kik a nemzet nevében tanácskoznak a hozandó új törvények fölött s örököndek, hogy koronás királyunk által szentesített törvényeink helyesen hajtassanak végre.

Szabadon választhatják közigazgatási és polgári tisztviselőiket, elöljáróikat stb., kik a hozott törvé-

nyeket a polgároknak kihirdetik s azokat végrehajtják s örököndek a polgárok szellemi és anyagi javok érdekében.

El kell ismernünk, hogy édes hazánknak igen sok polgára nem ismeri polgári jogait s annál kevésbbé tudja azokat helyesen gyakorolni; pedig a szabad hazában a törvényes rend, a köz-béke és az egyetértés csak úgy állhat fenn; a haza jóléte s evvel a honpolgárok úgy szellemi, mint anyagi boldogsága csak úgy emelkedhetik, ha a haza minden polgára ismeri polgári jogait s azokat helyesen tudja gyakorolni.

A haza polgárait alkotmányos jogaik megismerésére s azok helyes gyakorlására a hazafias népnevelés vezetheti; a polgároknak erre való kiképzése a népiskolának feladatai közé tartozik.

Igaz ugyan, hogy a népiskola növendékei, bár polgárai a hazának, koruknál fogva az állam alkotmányos jogaiba még nem folyhatnak be. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy az iskolás gyermekeknek éppen semmi jogaik sem volnának, de nem is óhajtom, hogy azok az egyházi, állami, községi vagy iskolai stb. ügyekbe befolyhassanak. Hangsúlyozni akarom azonban, hogy a népiskola saját körében is nagyon előmozdíthatja és alkalomadtán megismertetheti tanítványaival a polgári jogokat és képesekké teheti őket arra, hogy annak idején, mint nagykoru polgárai a hazának — ön és a haza boldogsága tekintetéből — jogaikat el-tántoríthatatlanul és helyesen gyakorolni megtanulhassák.

Igen ám — mondja tán valaki — a népiskola úgy is tul van már terhelve tananyaggal: az alkotmánytan tanítása pedig a felsőbb iskolák vagy az ismételő iskolák keretébe tartoznék, ha arra volna idő. De különben is politizálni nem tanácsos a mai korban, különösen a tanítónak nem s a politikát bevinni az iskolába nem is szabad.

Távol van tőlem még árnyéka is annak, hogy én a tanítót politikai célokra akarnám felhasználni, vagy a politikát az iskolába bevinni óhajtanám. Szabad legyen azonban azon nyilatkozatomnak kifejezését adni, hogy igen is a hazafias tanító kötelességei és a népiskola magasztos feladatai közé tartozik a kiskorú polgárokat az iskola falai között még romlatlan korukban öntudatra ébreszteni, hogy annak idején polgári jogaikat helyesen gyakorolhassák.

Mielőtt azonban jelen értekezésem tárgyára áttérnék, kiténtetni akarom röviden: 1-szor: minő jogaik vannak és — a tanítónak az alkotmánytan keretein belül engedélyezett — minő jogaik lehetnek a népiskolai tanulóknak? 2-szor: mikép gyakorolhatják a népiskolai tanulók eme jogaikat már saját körükben úgy, hogy azokat annak idején az életben is érvényesíthessék?

A katolikus egyház, mint a népiskolák szülőanyja, a legrégebb idők óta gondoskodott hiveinek szellemi kiképzéséről.

Nem akarom ez alkalommal az első és a katolikus egyház által szült iskolák beléletét és működési körét vázolni: csak azt szabad legyen megjegyezni, hogy a nép gyermekei közül vajmi kevésnek jutott az a szerencse, hogy az iskola áldásos jótéteményeiben részesülhetett.

malajok között, meg van engedve az alkalmatlan szülők megölése.

A nép szemében a gyilkosság és az emberölés mindenkör a legnagyobb bűn volt, a köztudatba áment az, hogy ily cselekmények a törvény szerint is a leg-súlyosabbak és hogy a leghigorubb büntetésekkel sújtják. Most tapasztalva, hogy ily esetek miatt is felmentik az embert, megváltoznak nézetei és a maga részéről is elfogadja ezt, mint megengedett cselekményt.

Nyuly Mihály falujabeli egyik embernek szintén van valami differenciája ügyvédjével, nem viszi ugyan rá a lélek, hogy lelője, hanem bunkósbotjával isten igazában ellátja, úgy, hogy egy hónapig nyomja az agyat. A kir. törvényszék másfél évi börtönt szab ki reá ezen cselekményeért. Más körülmények között ezt igazságosnak tartja és beletörődött volna, de most, a Nyuly esete után, sem ő, sem a falubeliek ezt helyesnek és igazságosnak nem fogadják el. Az ő parasztos észjárásuk szerint ha nem büntették meg Nyuly Mihályt az emberölésért, akkor csak nem dukál büntetés Veréb Józsefnek, aki sokkal kevesebbet tett, mert csak megverte a fiskalist.

Ily konfuzió keletkezik majd a bitk által tiltott cselekmények tekintetében. A népek legalsóbb rétege, amelyből a bűnösök legnagyobb tömege kerül, nem distinguál, nem abból indul ki, hogy az esküdték védtek, hogy ezek rosszul alkalmazták a törvényt, hanem a tapasztalt tényekből vonják le a következtetést és ebből a társadalomra föltte nagy veszély járulhat.

Az esküdtéket eddigi verdiktjei, bár ezek nem a törvény alapján hozattak, még jó részben a vádlottak javára szolgáltak, felmentették azokat, akiket a törvény-értelmében bűnösöknek kellett volna kimondaniok; de az esküdtbírói intézmény azon még nagyobb veszélyt rejti méhében, hogy ártatlanok fognak elítéltetni, vagy a vádlottak súlyosabb büncselekményben fognak bűnösöknek kimondatni.

A nagyközönséget külső események nyomban befolyásolják, ilyenkor a nép elvesziti higgadságát s józan ítélőképességét.

Tegyük fel, hogy egy városban gyakori tüzesetek voltak s ezeket gyújtogatások eredményének tartották. A város lakossága folytonos izgalomban él, egyre ve-

nem abból indultak ki, hogy Nyuly Mihály áldozatát szándékosan megölte és hogy ezzel az emberi társadalom ellen súlyos merényletet követett el, amely minden körülmények között megtorlást igényel, hanem dr. Horváth István viselkedését veszik vizsgálat alá anélkül, hogy ezt meghallgathatnák, anélkül, hogy a tényállást kellőleg tisztába hozhatnák, egyoldalul subjectiv benyomások hatása alatt ténykényt megállapítják, hogy eme megölt egyen a leggonoszabb módon fosztotta meg a vádlott rokonát minden vagyonától. Egészen más térre viszik át az ügyet, a megöltnek jellembeli tulajdonságait vizsgálják és e közben megelégednek arról, ami reájuk bízott eldöntésre, megelégednek arról, hogy vádlott egy embert szándékosan megfosztott életétől; vagy a szegedi esküdték a h. m. vásárhelyi esetben kimondották, hogy a fiai által megölt apa izgága, iszákos, gonosz életű volt. De ha az esküdték eme feltevése minden tekintetben helyes s a tényeknek megfelelő; vajon szabad-e egy kötelességéről megelégedett ügyvédet, egy gonosz életű és családját folyton keserítő apát megölni? Föltéve, hogy nem forog fenn a jogos védelem, az ellenállhatlan erők, vagy a beszámíthatóság hiánya a büntetésről menekülhet-e, aki az ily gonosz egyéneket elteszi láb alól?

Az esküdték nem hoznak törvényt, nem ok állapítják meg, hogy szabad-e ölni avagy nem, ok az érvényben levő büntető törvényt alkalmazhatják az előttük tárgyalt ügyben. Épen úgy, mint a szakbírák a törvény szerint tartoznak itélni; erre teszik le az esküt, amidőn kimondják „az Isten engem úgy segítjen”-t arra, hogy igazságosan és a törvény értelmében határozzanak.

Ha az esküdték ettől eltérnek és nem a törvény alapján, hanem subjectiv felfogásuk és nézetük szerint határoznak, akkor a büntető igazságszolgáltatás terén olyan anarchia és zavar fog keletkezni, amelynek következményeit előre belátni képtelenek vagyunk.

Nyuly Mihályt most hazabocsájtották falujába, eleven példája és hirdetője lesz ő annak, hogy emberölést büntetlenül lehet elkövetni. A h. m. vásárhelyi fiuk a tanyán érintkeznek szomszédaikkal, ismerőseikkel, akik kezdetben nem akarták hinni a felmentést, de most már annak valóságáról személyesen meggyőződve, annak tudatára jönnek, hogy Magyarországon, éppen mint a

Édes hazánk újabbkori böles törvényhozói belátták, hogy a haza csak akkor lehet boldog, ha polgárai legalább annyi szellemi képzettséggel bírnak, mint a művelt európai államok többi népei. Minden módot és eszközt felhasználnak arra nézve, hogy az egyház szülte iskolákat tulajdonukba sorolhassák. Bocsánatot kérek a kitérésért; miként fentebb is megjegyeztem, politizálni nem akarok, s rátérek tulajdonképeni tárgyamra.

Az iskolaköteles gyermek, bár kiskorú polgára a hazának, mégis részeseleg legújabb törvényhozásunk gondoskodásában, szellemi kiképzését illetőleg.

Minden iskolaköteles gyermeknek, bár szülei által, joga van a társadalomban ama képzést megigényelhetni, mely által képessé válik emberi és keresztényi, polgári és egyéni tudását egy betölteni, amint azt hitvallása és hazai törvényeink követelik. Minden gyermek részesülhet tehát azon jogokban, melyeket neki a népközpont nyújthat s részesülhet a népközpont áldásos jótéteményeiben.

Ezek azon jogok, melyekben minden gyermek részesülhet, de melyeket a törvény egyszerűsége a szülőknél kötelezővé teszi.

Most áttérek az iskolakötelesek azon jogaira, melyeket a hazafias tanító az iskola belételeiben engedélyezhet tanítványainak azért, hogy azokat annak idején az életben is érvényesíthessék.

Ha tekintetbe vesszük az iskola belételeit, azt kisebbkörű társadalmi élethez kell hasonlítani, melynek feje és éltele a tanító. Miként az élettapasztalat is bizonyítja, a társadalom minden tagját bizonyos kötelezettségek kötik, ha annak méltó tagja akar lenni és élvezni akarja azon jogokat, melyek ezzel együtt vannak kötve. A társadalom minden osztályának meg vannak saját szabályai, melyek a tagokra kötelezettséggel bírnak; kell tehát, hogy a népközpontnak is legyenek szabályai, melyek minden tanulóra nézve az iskolai fegyelmet fenntartása tekintetéből is, egyaránt kötelezők. A gyermek az iskola falai közt önmagától is megtanulja belátni, hogy a tanodai szabályok az Isten tíz parancsolatának határozottabb alkalmazása az ő eszelekedeteire s csakhamar annak tudatára jő, hogy a tanoda a hazával szorosabb kapcsolatban van. Megtanulja belátni, hogy a miket az isteni törvények parancsolnak, azokat be kell tartania, s azok áthágása nemcsak az iskolai szabályok, hanem a hazai törvények szerint is büntetést vonnak maguk után. Az iskolának fegyelme azonban nemcsak az iskola belételeire, hanem a gyermek erkölcsi nevelésére is kell, hogy kiterjedjen. A tanító nem lehet mindig, különösen az iskolán kívül tanítványával, és ez azon ok, hogy az iskolai élet bizonyos jogokat is adhat a tanulóknak.

Azon jogok, a melyekkel a népközpont egyes tanulók saját körükben megbízhatók és felhatalmazhatók, a következők lennének:

1. a templomban és iskolában való felvigyázat;
2. a hazai és iskolai feladványok bírálata;
3. a gyengébb tanulók kikérdezése;
4. az iskolai rendtartás ellenőrzése;
5. hozzájárulás részben az érdemsorozat megállapításához stb.

A népközpontnál, s különösen az osztatlan népközpontnál, hol a tanító egyszersmind kántor is, ki ebbeli kötelezettségének pontos teljesítése miatt sem rendszeresen bevezetni tanítványait a templomba, sem pedig a szentmise alatt azokra felügyelni nem bír, — ott tehát a tanító rá van utalva egy-egy jó viseletű és megbízható tanuló feljogosítani arra nézve, hogy a templomba menet és az istentisztelet alatt illő csend fenntartására felügyeljenek és az esetleg ott előforduló rendetlen viselkedésekről visszajövetkor neki jelentést tegyenek, hogy egy-egy szent helyen illetlenül viselkedőkkel szemben, ezen bűncselekményük ismétlésének gátlása tekintetéből, kellőképen eljárasson.

Valamint a templomban, úgy az iskolában is szükséges a csendre felvigyázók alkalmazása; mert bármilyen fegyelmelt tanuló legyenek is abban, a tanító kitérését zaj, beszélgetés, futkározás stb. követné, ha felvigyázók nem volnának, kiknek főtevékenysége oda hatni, hogy a tanító távollétében is a kellő csend fenntartassék.

A második tisztség a házi és iskolai feladványok bírálati tisztsége. A tanultak begyakorlása s a munkára szoktatás tekintetéből, a gyermek munkaképességéhez s az iskolában szerzett ismeretekéhez mért házi és iskolai munkára adott feladványok bírálatával a képebb tanulók megbízhatók. Ezen tisztség felruházása által a tanító szívességre és szolgálatkészségre szoktatja a tanulókat. Az előzékeny szívességet és szolgálatkészséget pedig, mint az ifjúságnak szerföltött ajánlatos szép tulajdonság, a gyermek erkölcsi nevelésében figyelemre kell méltatni.

Valamint a fenti tisztséggel, úgy a gyengébb tanulók kikérdezésére és a rendtartás ellenőrzésére felhatalmazott tanulók alkalmazása által is szívességi- és szolgálatkészségre szoktattnak a tanulók. Az iskolában kell, hogy szigorú rend is uralkodjék, hogy semmi idővesztetés, fonakadás, zavar és nehézség a tanulás eredményét ne hátráltassa s hogy ez által a gyermekeknek mintegy szokássá váljék a rendszeret, melynek a gyakorlati életben igen nagy jelentősége van.

A rend ellenőrzésével megbízottaknak a következő kötelemek volnának: A mulasztók névjegyzékének felolvasása alkalmával a távollévőket s azok igazolt vagy igazolatlan elmaradását bejelenteni; a tanszereket tisztán tartani; a ruhafogásra ügyelni, hogy az öltönyeiket mindig egy és ugyanazon helyre aggassák; sáros időben a tanulókat lábbeliük tisztántartására figyelmeztetni; fűtés idejében előadás alatt a kályhára felügyelni stb.

Ezek volnának tehát azon tisztségek, melyekkel a jelesebb, szorgalmasabb s példás viseletű tanulók megbízhatók lehetnének; és ezek azon tisztségek, melyekbe a tanulók saját hatáskörükben az iskola falai között választás útján befolyhatnak.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

Szabadságolás. Ő felsége a király Bartholy Lajost, a szabadkai 6-ik honvédegyalgezered ezredesét saját kérelmére egy évre szabadságolta.

Állami segély. A kereskedelemügyi miniszter a bajai Ackermann és Piry műszövő és smyrna-szőnyeg gyáros cégnek tíz damasztösző szövet adományozott.

Országos katolikus nagygyűlés. A magyar királyság és a magyar katolicizmus megalapításának 900-ik évfordulója alkalmából Budapesten augusztus 16—20-ig országos katolikus nagygyűlés lesz Vasary Kolozs bíboros hercegprímás fővédnöksége és a magyar püspöki kar tagjainak védnöksége mellett. Diszelnökök lesznek a magyar katolicizmus történetében szerepet játszó főri családok, Apponyi, Batthyány, Csekonic, Festetics, Cziráky, Eszterházy, Hunyady, Károlyi, Majláth, Palffy, Szapáry és Zichy családok egy-egy tagja. A nagygyűlés sorrendje a következő: Augusztus 16. Este 8 órakor ismerkedési estély a fővárosi Vigadó éttermében. Augusztus 17. Délelőtt: szentmise. Első nyilvános ülése délután 2—5 ig; a szakosztályok ülései; 6—8 ig második nyilvános nagygyűlés. Augusztus 18. Délelőtt: szentmise. Diszelnökök értekezletek. Délután hódolati ünnepe s a legfelsőbb Oltári Szentség előtt. (Rendezik: az Eucharisztikus társulatok.) Ennek befejezéséül nagy eucharisztikus körmenet. Augusztus 19. Délelőtt: szentmise. Harmadik nyilvános nagygyűlés. Dében diszebéd a fővárosi Vigadó éttermében. Délután: A katolikus legényegyletek elnökeinek értekezlete. Zene-történelmi előadás. A központi katolikus legényegylet hódolati ünnepe. Augusztus 20. Részvétel a szent István-napi körmenetben.

Tanítók közgyűlése. A bács-tisza-vidéki róm. kath. tanító egyesület nyári közgyűlését Bács-Szent-Tamás-on tartja meg július hó 26-án. A közgyűlésen Márton Mátyás ó-kaniszi plébános a magyar nyelv tanításáról. Árpási János adai tanító pedig „a szövetségek és a tanítóképzés“ című tételről fogtak értekezni a folyó ügyek mellett.

Rózsánnapély. A zombori jótékony magyar nőegylet a f. hó 7-ére tervezett mulatságát a hirtelen beállott rossz időjárás következtében e hó 9-én, hétfőn tartotta meg a városi parkban. Kár azonban, hogy ezen napon is s különösen éppen a mulatság kezdetekor ismét olyanra fordult az idő, hogy minden percben a mulatni vágyó közönséget az eső fenyegette, ami nagyon sok embert tartott vissza a kimeneteltől s nagyon sokakat kényszerített arra, hogy a feltról visszamenjenek, de azért mégis meglehetősen számu közönség gyűlt egybe és az igazi jókedv és a feszelen mulatság sikeréből a hideg és csunya időjárás mitsem vont le, ami különben látszik az anyagi haszonból is, mert a bevétel nemcsak hogy fényesen fedezte az ilyen kerti mulatságokkal járó tetemes költségeket, hanem azonfelül még az együletnek tekintélyes összeg maradt fenn, mint tiszta jövedelem. A nőegylet tagjai mindent megtettek a mulatság teljes sikerének érdekében s ha az anyagilag meg sem sikerült annyira, mint remélték, nem az egyület mult, hanem a csuf időjárás, mely megfosztotta a város otthon maradt többi közönségét egy igen élvezetes est kedves emlékeitől. A parkban a kioszkkal szemben jobbra és balra felállított két, virágokkal és lampionokkal díszített sátorban arultatta a nőegylet a közönség által küldött kis apró mindenféle tárgyakat és virágokat, melyek mondbatom igen nagy kelendőségnek örvendtek, mert alig maradt belőlük hirmondónak is csak pár darab. A két sátor is igen csinos volt s meglátszott, hogy műtő kezek rendezték. Említésreméltó az is — ami különben is megérdemli a dicséretet — hogy az elárusításoknál igen jutányosan és olesón lehetett vásárolni; s minden nagyobb rábeszélés mellőzésével keltek el a tárgyak és virágok s ami a fő, az ember zsebe nem szenvedett sokat. Hat órakor kezdődött a mulatság. Nyolc órakor tilt a közönség a vacsorához, de már fél tízre nem volt nyugta a fiataloknak, egyre alkudoztak az asztalont miatt, hogy kezdődjék a tánc, mely dacára a hívős éjszakának, fél 2 óráig tartott.

Sportegyleti közgyűlés. A zombori sportegylet mult vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott a „Csitaonica“ külön helyiségében, a melyen a tagok tekintélyes számban jelentek meg. A közgyűlésen Raisz Lajos elnököt és dr. Alföldy Árpád látta el a titkári teendőket. Elnök a megjelenteket szívélyes szavakkal üdvözölvén, pont 11 órakor megnyitja a közgyűlést és szomorú szívvel jelenti, hogy az egyesületet fájdalmas csapás érte, a mennyiben alapító tagja, Drescher Ede kir. közjegyző elhunyt. Indítványára a közgyűlés mely részvételnek ad kifejezést és elhatározza, hogy erről az elhunyt özvegyét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti. Ezután szigeti Györffy Géza lemondására a közgyűlés. Raisz Lajos bejelenti, hogy az egyesületi elnök állásáról lemondott. Hosszasan ecseteli szigeti Györffy Géza az egyület körül szerzett kiváló érdemeit és indítványozza, hogy a közgyűlés fogadja el ugyan a lemondást, de válassza is meg újra és egyhangulag szigeti Györffy Gézát az egyesület elnökévé és erről küldöttség útján értesítette őt. A közgyűlés ezen indítványt egyhangú lelkesedéssel nyomban határozattal emelte. Erre a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Szűts Károly, dr. Gaál István és dr. Alföldy Árpád küldetvén ki, elnök a közgyűlést bezárta. Nyomban a közgyűlés után Raisz Lajos vezetéke alatt egy küldöttség ment szigeti Györffy Géza-hoz, hogy a közgyűlés határozatát vele közölje és hogy az elnökségnek újból elfogadására felkérje. A küldöttség eredményteljesen járt, a mennyiben szigeti Györffy Géza az elnökséget újból elfogadta.

Kossuth-szobor Zomborban. Vettük a következő meghívást: a zombori „Kossuth Lajos“ szobor-bizottság elnöke ezennel tisztelettel meghívja a bizottság tagjait a folyó évi szeptember 8-án reggel 10 órakor a zombori önkéntes tűzoltóknak a Szent-György téren létező órségi helyiségében megtartandó közgyűlésre. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentés. 2. Husveth Károly pénztárosnak számadása az eddig befolyt pénzről. 3. Három tagu számvizsgáló bizottság kiküldetése. 4. Indítvány arról, hogy az eddig befolyt csekély összeg vármegyénk székhelyének Zombor városa szülöttjének Schveidel József aradi vértanunak emelendő egy szoborra akár a szülőházát megjelölő egy emléktáblára fordítottassék. A jelen meghívás kapcsán — tekintettel arra, hogy a kibocsátott 500 gyűjtőív közül mult évi október 31-ig csak 31 érkezett vissza, tehát 469 darab még mindig hiányzik. — Felhívjuk a gyűjtőív tartók, hogy a címükre elküldött és kezükben lévő gyűjtőíveket akár történt e azokra valamely adakozás akár nem? 1900. évi augusztus hó 15-ig alulírott bizottsági elnöknek okvetlen be kell juttatni. Végül megemlítetük, hogy a közgyűlés tekintet nélkül a megjelent tagok számára határozatképes. Hazafüti üdvözlettel: Zomborban, 1900. évi július hó 10. Czeder János elnök.

Ásatások Apatin környékén. Apatin község határában elvonuló „római sánok“ körül munkálkodó földmívelők és játszadó gyermek csoportok az utóbbi időben gyakrabban ó-kori tárgyakra, fegyverdarabokra, edényekre bukkantak, sőt a községek ellenkező, vagyis a Dunna folyam hosszában elterülő határan egész halom embersont került elő, a téglagyárhoz anyagot ásó munkások munkálkodása közben. Ezen körülmények felkeltették dr. Thim József apatini járásosorvos figyelmét, a ki a napokban több — ó-kori leletek iránt érdeklődő — társával együtt rendszeres ásatásokat kezdett meg Fleischmann és Udry cége téglagyár telepén. Az eredmény meglepő volt. Egész sor régi temetkezési helyre akadtak, férfi és női csontvázak szép rendben következtek, egymástól szabályos távolságban, fejfelé keletre, lábbal nyugatra fektetve. A sírok mélyében sarkantyúk, kengyelvasak, láncok és függők voltak feltalálhatók, melyeknek külseje és minősége kétségtelenül teszik, hogy avarok tanyázhattak e vidéken és avar temető a felásott hely. Az ó-kori leletek összegyűjtve beklüdtették az ásatók a vármegyei történelmi társulatnak, mely gyűjtemény, hogy Apatin környékén föltalálható ó-kori értékes tárgyakkal még nagyban fog gazdagodni, kétségtelen, minthogy a rendszeres ásatások e nyár folyamán tovább folytattnak és az előadott előjellekből ítélve, elmaradhatatlan eredményre.

Pályázat. A zentai főgimnáziumnál három tanári állásra (klassika-filologia, latin-magyar, történelem-földrajz) pályázat van hirdetve. Folyamodásokat augusztus hó 10-ig lehet benyújtani.

szélyeztetve látja életét és vagyonát. Ismét egy veszedelmes tűz üt ki, a színhely közvetlen közelében elfog-nak egy gyanus külsejű egyént, ki nem tudja okát adni ott tartózkodásának és aki azontul a rendőrség által kihallgatva, álnevet mond be. Ezek gyanuok ugyan, de nem képeznek elég bizonyítékot a terhelt bűnösségének bebizonyítására. Ha ezen egyén az így felzaklatott város polgáraiból alakított esküdtzék elé kerül, úgy tartani lehet attól, hogy ezen esküdttek őt az általuk kiállott félelem és aggodalom hatása alatt bűnösnek fogják kimondani. Ezen országban, ahol annyi-féle a nemzetiség és a felekezet, ahol nemzetiségi és felekezeti harcok folynak, ily harcok közepette alig lehet igazságot várni az esküdttektől, akik maguk is mint valamelyik nemzetiség vagy felekezet tagjai e küzdelmekben aktív részt vesznek.

Ily ingatlan alapra fektették nálunk a büntető igazságszolgáltatást, amidőn a külföldet utánozva és modern jelszavak után indulva, az esküdtzseki intézményt létesítették, illetőleg hatáskörét a közbüntettek-re is kiterjesztették.

A Csemegi által elkészített bünvádi perrendtartás tervezetének közzéttele után nálunk egész irodalom keletkezett, amely az esküdtzseki intézmény hátrányainak kimutatását tette feladatává.

Magyarország bírói kara egészben, ügyvédi kara pedig tulnyomó részben nem barátja ezen intézménynek és mégis, amikor a most már életbe léptetett törvény javaslatát a képviselőház elé került, egyetlen egy hang sem emelkedett em körökből az azelőtt annyira ócsarolt intézmény ellen. A képviselőházban senki sem szólt fel az esküdtzsek ellen, úgy látszik mindenki félt, hogy a reakciónáriusnak fogják tartani, ha az el-lensikra száll; sőt az annyira conservatív főrendház is észrevétel nélkül elfogadta.

Létrejött tehát a törvény, most látjuk gyümölesé-nek első zengéit, biz azok nem tetszenek sem nekünk, sem másoknak. De mit tegyünk? Ugy magunkban ócsároljuk az intézményt, szemrehányást teszünk egy titokban, hogy jelszavak után indultunk, de a kibontakozásra nincsen semmi mód, mert mi, akik féltünk a külföld véleményétől és kritikájától és akik olyan sokat adunk arra, hogy bennünket liberalisnak tartsanak, annyira nem vetemedhetünk, hogy az alig feléves esküdtzseki intézmény eltörlését még négyszem között is csak szóba hozzuk.

Legfeljebb annyit ajánlhatunk, hogy a bizottságok gondosan járjanak el az esküdttek kiválasztásánál.

Lelkész installáció. Az ó-becsei ev. ref. egyházközség lelkészét, Kitter Istvánt vasárnap iktatta be hivatalába egyházi hatósága. Az ó-becsei protestánsok sok utánjárás és gyűjtés után ez előtt négy évvel emelték fel az ó kis templomukat a község főutcájában volt imaházuk helyén. Szegő Fülöp m. kir. postafőnök, a ki most a szabadkai posta főnöke, dicséretes munkásságot fejtett ki és ugyancsak neki köszönhető, hogy az alig 80 családostól álló protestánsoknak Ó-Becsen szép templomuk és immár most lelkészüket is van. A beiktatás alkalmával a püspök megbízásából Bierbrunner Gusztáv ó-kéri lelkész, főjegyző teljesítette a beiktatást. Az ünnepeket lelkész tisztelői vasárnap délelőtt társas ebédre gyűltek össze, mely alkalommal számos felköszöntő hangzott el, éltetve az új templom kezdeményezőjét és az új lelkészt.

Műkedvelői előadás. Lapunk múlt számában részletes tudósítást hoztunk a „zombori iparos ifjak önképző-egyesületének” vasárnap a városi színházban szép sikerrel lefolyt műkedvelői előadásáról. Mint most bennünket értesítettek, az előadás főrendezője Beretics Lajos volt, a ki sem időt, sem fáradságot nem kímélve tanította a szereplőket és rendezte oly ügyesen az előadást. A szereplőknek jutott elismerésből öt illati az oroszlanrész. — A jegyek eladásánál pedig Kovalovszky Berta és Lukits Amália kisasszonyok jártak el nagy buzgósággal és szép eredménnyel.

Szeszélyes nyár. Dr. Falbot, a sokat kikacagott és kigonyolt időjóst ugyancsak fényesen rehabilitálta az idei július, melynek bolondos időjárása szakasztott úgy köszöntött be, a hogy azt a derék német megjósolta. A hónap első napjaiban türetetlen, kánikulai meleg uralkodott és a múlt hét végén hirtelen annyira süllyedt a hőmérséklet, hogy a ruhátról a felöltőket kellett előszedni. Az állandó hidegben az ég is beborult és hideg eső szítal az utcákon, a mely ugyancsak őszi hangulatba ringatja városunkat. Az eső már három napon át szítal és a csipős hideg szél még barátságatlanabbá tette az időjárást, a mely az aratás munkáját is megakasztja.

Csikótelep Bukinban. A bukin-palánkai kincstári 3400 hold erdőseget, melynek írtását a földmívelésügyi miniszter, tekintettel arra, hogy az erdő nem az erdőmívelésre alkalmas talajon, kiváló termőföldön van, elrendelte. Az írtási területen most csikótelep létesítése tervezetik és pedig abból a célból, hogy egy részről nagyobb számú ménesikő legyen felnevelés végett elhelyezhető, másrészt pedig, hogy a ménesek természetes szaporulatának a telepen való elhelyezése folytán esetleg a ménesek anyalovainak száma emeltesék.

Csődbe jutott kisasszony. Közönséges paraszt szülők leánya volt Bejánovits Mária. Csávoilyon született, ott is nevelkedett, amíg nagy leány nem lett, amikor a városba költözött. Kalandos természete csakhamar a fővárosba vitte. Bécsben is tartózkodott egy ideig, ahol mint masamód leány volt alkalmazásban. Kitanulta ezt a mesterséget alaposan, úgy hogy alig volt husz éves, már külföldre ment, míg végre hosszas kalandozás után Hamburgban letelepedett. Ott csakhamar ismeretségre tett szert és egy barátjával társaságba lépett — női divatárú-üzletet nyitottak. Az üzlet eleinte virágzott, de a szép leány költségeit nem igen fedték az üzleti nyereségek. A hitelezők azonban még a szép leány kedvéért sem voltak hajlandók a pénzükre várni, egy ideig exekváltak nyakrafőre, míg végre elrendelték a társaság ellen a csődöt. Körülbelül negyven ezer márkát jelentettek be a hitelezők. Bejánovits Mária egyet gondolt és megszökött Hamburgból, ott hagyva üzletársát. Visszajött bazájába és egy darabig Halason tartózkodott egy barátjánál, ahol föltűnt eleganciájával és műveltségével. A balasi fiatalság bomlott utána. Nem-sokára otthagya barátját és Bécsbe utazott. Itt élt egy ideig, míg nem a rendőség valahogy megtudta, hogy a hamburgi törvényszék körzeti a csőd miatt. Elfogták és értesítették a hamburgi ügyészséget, mely kiadatni kérte, de a bécsi bíróság megtagadta, mert a szép foglyonó magyar honos. Így került Szabadkára az illetékes törvényszékhez, ahol most a fogházban tölti napjait, míg felelősségre nem vonják a hamburgi csőd miatt.

Ügyvéd és kliens. A szabadkai kir. törvényszék folyó hó 9-én tartotta meg a végtárgyalást Szojits Entim moholi földmives ellen, a ki folyó évi április hó 9-én Raffay János dr. moholi ügyvédet ölési szándékából meglátta, két ízben süttve el fegyverét a halálra rémfült ügyvédre. A végtárgyalásról tudósítunk a következőket írja: A szabadkai törvényszék mint büntetőbíróház ma tartotta meg Szojits Entim moholi földmives ellen a végtárgyalást, sulyos testi sértés büntetvével vádolva őt. Elnök: Olsavszky Jenő. Szavazó bírák: Marián Miklós és Olsavnyi Dezső. A vádhatóságot dr. Jozsics Milorád kir. ügyész képviselte, vádlottat dr. Reissner Lajos szabadkai ügyvéd védte. A lefolyt végtárgyalás után a törvényszék Szojits Entimnek a sulyos testi sértés vétségében mondotta ki bűnösnek és ezért öt 6 havi fogházra és 40 korona pénzbírságra, esetleg további 4 napi fogházra átváltoztatható büntetésre ítélte. Az ítélet ellen a minősítés végett egy a kir. ügyész, mint sértett dr. Raffay János felebbezett. A törvényszék a vádlottat szabadon bocsátotta.

Nagy ékszerlopás Belgrádban. Szabadkai levelezőnk írja: A város utcáin gyakrabban láttunk egy elbizott cigány asszonyt, aki egy fiatal leányt szokott vezetni. A leány elég csinos barna cigány leány. Az asszony itt üzi bűnös mesterségét, de néha ellátogat messze vidékre is, különösen Belgrádba, ahová leányokat szokott szállítani. A napokban egy sürgős német átirat érkezett Belgrádból, amelyben az foglaltatott, hogy Milan Gj. Milicesevity nyug. állami tanácsosnak Wertheim szekrényét feltörték és onnan 10 darab ályukasztott arany pénz, 1 borítékban 7 darab aranyat, 1 fülbevalót, 3 darab gyémánt mellűt, 2 darab ezüst levesmerítő kanalat, 7 darab 10 dináros szerb pénzt ellopott. Az állami tanácsosnál valami Milos Kamitov Aramitov nevű egyén volt szolgálatban, akinek szeretője volt Bejánovics Mernna, a cigányasszony. Mindkettő a tett elkövetése után Belgrádból eltűnt és velük együtt eltűnt az asszony nővére, Elise is, aki Tomics Károly belgrádi fodrász-segédnek volt a szeretője. A belgrádi rendőség megállapította, hogy a cigányasszony és a leány Szabadkára utaztak. Azt is megállapították, hogy Tomics Károly anyjának Szabadkán kétesbíró háza van. Az adatok alapján Pertics Ernő alkaptány nyomban megindította a vizsgálatot s tényleg a zálogházban 2 drb értékű tárgyat, a fülbevalót és egy mellűt megtaláltak.

Az asszonyt is tartották kázkutatást, ami azonban eredményre nem vezetett. A delutáni órákban egy asszony, egy leány és egy fiu jelentkezett a rendőrségnek, hogy tudomásuk van arról, miszerint a délelőtti házkutatás után a cigányasszony nem messze lakásától egy kut mellett valamit kiásott és zsebre tette.

A hőség aldozatai. A múlt hét végén oly óriási hőség uralkodott, hogy a hőmérő 30 foknál is többet mutatott. A nagy hőség épen a leguagyobb munkaidőben lépett föl és több helyen is vannak áldozatai. Így Ó-Becsen két halottat hoztak be a mezőről, az aratók közül. Mindkettő napszúrást kapott és rögtön meghalt. Az egyik halott Szilvás János 42 éves napszamos, aki nőt és 3 gyermeket hagyott kenyérkereső nélkül. A másik Sörös Teréz 14 éves marokverő leány. A nagy hőségben a munkások közül sokan megbetegedtek. Bács-Topolján Prokecz Gáspár Rózi nevű leánya Majláth Józsefnél volt eselédleány. Az aratás beálltak Majláth kivitte a leányt földjére markot verni. Folyó hó 6-án a leány reggel még vígan dolgozott, de délfelé fejfájásról panaszkodott társainak s midőn délben a tanyára indultak ebédelni utközben is folytonosan panaszkodott, hogy faj a feje. Midőn már közel érték a tanyához Prokecz Rózi hirtelen rosszul lett és összeesett. Majláth, kinek az esetet azonnal jelentették, kocsiárra tette a leányt és behozta a községbe a szüléibe, a kik otthon sem voltak s így míg szüléi megérkeztek a leányt szomszédjuknál fektették le és rögtön elküldték az orvosért. 5 óra után megérkeztek Prokeczék, haza vitték leányukat és az orvos is már harmadikban ismétlenül meglátogatta, de az életnek már nem menthette meg, mert a szegény 16 éves leány 6 óraker — az orvos constatalása szerint — napszúrás következtében meghalt.

Szabó iparosok figyelmébe. Zombor szab. kir. város tanácsától vettük a következő árlejtsi hirdetményt: Zombor szab. kir. város tanácsa a rendőrök és szolgaszemélyzet 1901. évi ruha és szerelvény szűkségletének biztosítása céljából folyó évi július hó 26-án délelőtt 11 óraker a tanácssteremben szóbeli és írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, melyre az érdeklődők ezennel meghívattak. Árlejtsők tartoznak a kikialtási ár tíz százalekát, vagyis 741 korona 16 fillért az arverés megkezdése előtt a bizottság elnökeinek kezébe lefizetni, vagy annak lefizetését igazoló pénztári elismervényt bemutatni. Az árlejtsi feltételek és a ruha és szerelvény minták a hivatalos órák alatt a városi számvevőségnek betekinthetők.

Fölvételek a kalocsai papnevelő intézetbe. A teológiára felvétettek: Godó László (Duna-Pataj), Léb György (Filipova), Sütő János (Gyöngyös). A küssemináriumba felvétettek: Kaiser Jakab (Csonopla), Horváth János (Foktó), Molnár István (B-Petrovszellő), Franz Károly (Ruma), Okrész Illés (Temerin), Raibli Jakab (Hódságh), Béné Lukács (Szabadka), Csapó Horváth István (Ozora), Csóvich György (Szabadka), Farkas Károly (Ludas szállás), Márts Antal (Baja), Matkovich Béla (Szabadka), Németh János (Dusnok), Offenberger Ferenc (Bács), Possert Keresztély (Hódságh) és Zombory László (Szatmár).

Törvényjavaslat a mérnökökről. Az 1896-iki országos technikus-kongresszus megbizta a magyar mérnök- és építész egyesületet, hogy törvényjavaslatot dolgozzon ki, amely szabályozza a műszaki címek viselését és a műszaki gyakorlatot. A kongresszus utasításai alapján egy 35 ös bizottság elkészítette a javaslatot s ezt az egyesület közgyűlése jóváhagyta. A javaslat szerint ezuttal csak azoknak lenne joguk a technikai címek viselésére, akik a műegyetemet elvégezték és oklevelet nyertek, műszaki magánygyakorlatot pedig csak azok folytathatnának, akik a műszaki kamara tagjai. A műszaki kar kamarai szervezetet létesít az ügyvédi kamara mintájára. A törvényjavaslatot legközelebb ötven tagu küldöttség viszi a kormány tagjaihoz, és pedig Széll Kálmán miniszterelnökhöz, Wassics Gyula és Hegedűs Sándor miniszterekhez, kérve, hogy a javaslatot még ebben az évben terjeszszék a törvényhozás elé, úgy, hogy minél előbb törvénynyé lehessen. A kormány valószínűleg anketét hív össze a műszaki kar különböző tényezőiből és a minisztériumok műszaki embereiből, hogy ott megvitassák a javaslat részleteit.

Megszökött csempész. Szerdán a déli órákban egy különös csoport haladt a vármegyeház felé. Elöl ment egy kopott rubája züllött alak, nagy csomaggal a kezében. Lassan bandukolt előre és révedező tekintettel nézte végig a járó-kelőket. Mögötte egy pénzügyőr haladt, balkezében aktaesomóval. A züllött alak egy elfogott dohánycsempész volt és a pénzügyőr a fogházba kísérte. A mikor a menet a vármegyeház előtti köröndre ért, a csempész egy szempillantás alatt hirtelen visszafordult és markos öklével hatalmas csapást mért az őt kísérő pénzügyőr arcába, úgy, hogy azt menten elborította a vér és a földre rogyott. Ezt az alkalmat felhasználta a csempész és a vármegyeház téri parkon át elfutott és nyomtalanul eltűnt. A megszökött csempész ellen körözvény adatott ki.

Szurkáló részeg ember. Vasárnap Halász József bajmoki lakós apja háza előtt lőtt feleségével, gyantlanul beszélgetve. A népes utcán jobbra-balra dülöngve közeledett egy vidéki atyafi, a ki valamelyik kocsmában alaposan felöntött a garatra. Oda érve az utcán ülő Halász pár felé, fölemelte a kezében levő esernyőt és azzal végig vágott Halász Józsefen. Halász még alig tért magához meglepetéséből, az ismeretlen részeg atyafi már kést rántott és azzal több helyen sulyosan megsebzé Halászt. Az előlött szomszédok és járókelők Halász segítségére siettek, ezt látva a késelő, megugrott. Többek állítása szerint a részeg késelő pacseri lakos és a csendőrség első sorban is ebben az irányban indította meg a nyomozást a merénylő kézrekerítésére.

Öngyilkossági kísérlet. Nagy János szabadkai ácsmester évek óta idegbetegségben szenvedett, megakarított kis vagyonszállását felemészítése után pedig még időről-időre buskomorságra is esett. Az elmúlt hónapokban munkája is alig akadt, úgy, hogy még a nélkülözést is meg kellett ismernie. Egy ilyen elkéseredett pillanatában elővette élesre fent szekercéjét és nagy bánatában mi telhetett tőle, nagyt ütött az élével szegény bus fejére. Az éles szekere mély sebet ütött Nagy fején, de nem halálosat. Fejét a mentők bekötötték és kiszállították a városi kórházba, a honnan azonban azzal bocsájtották haza, hogy naponta jelentkezzen a kórházi orvosnál. Azóta Nagy János ismét busul és tovább kinlódik a megélhetésért küzdve.

Öngyilkos honvéd. Beleznic János adai illetőségű közhonvéd Szabadkán a napokban szolgálati fegyverével véget akart vetni életének. Már régóta tervezte az öngyilkosságot, több ízben meg is akadályozták már tettének keresztülvételében. Egy alkalommal borotvával akarta átmetszeni a nyakát, de bajtársai megakadályozták, máskor meg agyonlőni akarta magát, de egyik pajtása észrevette és kicsavarta kezéből a fegyvert. Följelentették az ezrednél, meg is intette főhadnagya, lelkére beszélt a legénynek, hogy ne szomorítsa el szegény szüléit, nincs neki itt olyan rossz dolga, hogy megölni kellene magát. Beleznic megfogadta a főhadnagya előtt, hogy nem tesz többé semmit, de mindhiába. Nem is a szolgálat nehézsége, vagy a bánásmód adta az öldöklő szerszámot annyiszor a kezébe, hanem egy kicsit hibbant elméjű volt a legény. Vasárnap reggel mielőtt a legénység templomba ment, kisompolygott a laktanyából, magával vive szolgálati fegyverét, a katonai lövöldének egyik kis házikója mellett megállott, a puskát a földre tette, fölhozta a kakast, állát a cső végéhez tartva, lábával elstűtötte a fegyvert. A manlichergolyó az állkapcát átfurta, a szája batolva alsó fogorát kitért, aztán az egyik szemét kiverte és a homlokcsonton át hatolt kifelé. A lövés következtében a szerencsétlen ember nyomban összeesett. A lövés-zaj után, de meg már a templomba is kellett volna menni, bajtársai keresni kezdték és meg is találták a már mondott helyen, nagy vértócsában. Az esetről azonnal értesítették a szolgálatot tevő tisztet és a honvédfőorvosot, a kik bevitték a legényt a kórházba, a hol most élet és halál között lebeg.

Kés és revolver. Szilbásról írja levelezőnk: Tinitis János megleste a korcsmából hazatérő Popovits Vazult és azt késsel orvul megszúrta. A megtámadott és megsebzett ember előrántotta a revolverét és reálott a menekülő Tinitis Jánosra. Hatszor stűtötte ki revolverét Popovits Vazul, de a lövések egyike sem talált.

Vesztett eb. Ó-Becsen Nagy Mihály gazdaember láncan tartott kutyája megveszett és a gazdasszony megtámadta s bal lábán megmarta. A kutyát lebunkozták, az asszonyt felviszik a budapesti Pasteur intézetbe.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

1103. szám.

Eln. 1900.

Árlejtsi hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék elnöksége részéről közhírré tétetik, hogy a zombori kir. törvényszék, a zombori kir. járásbíróház, a zombori kir. ügyészség és a hozzátartozó bírósági helyiségeinek fűtésére 1901. évre szükséges összesen 678 5 köbméter jó minőségű egészleges tűzifa szállításának biztosítása iránt az árlejts 1900. évi agusztus hó 6-ik napján délelőtt 9 óraker fog a kir. törvényszék polgári tanácssteremben megtartatni. A tűzifa kikialtási ára köbméterenként és pedig a tölgyfáé 6 korona 50 fillér, a cserfáé pedig 6 korona 90 fillérben állapítatik meg.

Árlejtsi számdékok tartoznak az árlejts megkezdése előtt 468 korona bánatpénzt készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értekoapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A szállításra vonatkozólag netán beadandó zárt ajánlatok szabályszerűen kiállítva s bánatpénzzel felszerelve az árlejts megkezdéséig fogadtnak el s azon kijelentést kell tartalmazniok, hogy az árlejtsi feltételeket ajánlattevők ismerik. Az árlejtsi feltételek a délelőtti hivatalos órák alatt a kir. törvényszéki irodáigazgató helyiségében betekinthetők meg.

Zomborban, 1900. évi július hó 7-én.

Gozsdu Elek,
kir. törvényszéki elnök.

5744 sz.

tkvi 1900.

Árveresi hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bayer István és neje végrehajlatóknak Drobinna Mihály né szül. Siák Panna végrehajlatát szenvedő elleni 550 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajlati ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő s Sztanisicon fekvő, a sztanisicsi 1605. számú betében Drobinna Mihály né szül. Siák Panna tulajdonául bejegyzett s A. I. sorsz. alatt foglalt 2945 hr. számú ingatlanra 990 koronában, a sztanisicsi 1204 sz. betében Drobinna Mihály né szül. Siák Panna tulajdonául bejegyzett s A. I. a. foglalt 808. és 809. hr. s jószágtestre 517 koronában ezennel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900-ik évi agusztus hó 3-ik napján délelőtt 10 óraker Sztanisicsi község-házánál megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikialtási áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni számdékok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 67 korona 80 fillért, illetve 83 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értekoapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1900. évi június hó 20-án.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radányi Péter,
kir. tvszéki bíró.

4916

tkvi I

A

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

I

BITTERMANN NÁNDOR ÉS FIA
KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Közszégi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.
Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítanak.
Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levélfejek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Fárgaszok.
Körlevelek.
Táncvigalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

4916. szám.
tkvi 1900.

Árverési hirdetmény.

Bugarszky Athanász végrehajtható Steiner Péter végrehajtást szenvedő elleni 204 korona 22 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben.

Az 1900. évi augusztus hó 4-ik napján délután 3 órakor a telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen árverési alá bocsátatik a zombori kir. törvényszék területén levő, Zomborban fekvő, a zombori 3369. számú betétbe foglalt Steiner Péter (nős Vuics Anasztáziával) nevén álló A. I. 1557. hr. sz. 318. ö. i. sz. ház 128 ö. beltelek és 1558. hr. sz. 109 ö. szántóra a Cservenka községben 2240 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1900. évi május hó 12-én.
A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tszéki bír.

785. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Kovil-Szent-Iván községében lemondás folytán megüresedett állandó gyermekmenedékházban alkalmazandó dajka állásra ezennel pályázatot nyitunk és felhívjuk a folyamodókat, hogy kérvényeiket okmányokkal felszerelten alulírott község elöljáróságánál legkésőbb **folyo évi július hó 25-ig** nyújtsák be.

A dajka évi fizetése 360 korona.
Kovil-Szent-Iván, 1900. évi július hó 4-én.

Borovszky Ferenc, **Pacsarics Ilija,**
jegyző. bír.

1868. sz.
tkvi 1900.

Árverési hirdetmény.

A hódásági kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtható Merly Apollónia férj. Kungelné és társai végrehajtást szenvedők elleni 211 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbíróóság) területén levő, Bács községben fekvő, a bácsi 450. sz. tkvi betétben A. I. 1-2. sorsz. alatt foglalt Merly Apollónia férj. Kungelné, Merly Rozália és Merly Adám (nős Fiala Rozáliával) nevén álló 473 hr. sz. kertre és 474 hr. sz. 334. ö. i. sz. ház és udvarra 800 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi augusztus hó 6-ik napján délután 3 órakor** Bács község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 80 koronát készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásághon, 1900. évi május hó 21-én.

A hódásági kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

2163. szám.
1900.

Faeladási hirdetmény.

Alulírott erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy a palánkai és az apatini erdőgazdálkodások kezelése alá tartozó alább megnevezett erdőrészekben kijelölt vágások faanyagai és pedig:

1. A bukini A. ü. o. II. v. s. 23 tag 80 és 81 osztag 263 holdján felbecsült fakészlet	23792 kor. 20 fill.
2. A bukini A. ü. o. II. v. s. 23 tag 80, 81, 82 és 83 osztag 345 holdján felbecsült fakészlet	38038 " "
3. A bukini A. ü. o. II. v. s. 24 tag 86, 87 és 88 osztag 362 holdján felbecsült fakészlet	47397 " "
4. A bukini A. ü. o. II. v. s. 24 tag 35.8 holdján felbecsült fakészlet	45376 " 40 "
5. A bukini A. ü. o. II. v. s. 25 tag 91, 92, 93, 95 és 96 osztag 41.2 holdján felbecsült fakészlet	39873 " 60 "
6. A bukini A. ü. o. II. v. s. 25 tag 90 és 96 osztag 39.5 holdján felbecsült fakészlet	37225 " 40 "
7. A bukini A. ü. o. II. v. s. 25 tag 96 és 97 osztag 40.8 holdján felbecsült fakészlet	37983 " 80 "
8. A bukini A. ü. o. II. v. s. 25 tag 41.2 holdján felbecsült fakészlet	35470 " "
9. Az apatini Habereck nevű A. ü. o. 4. tag 134.15 holdján felbecsült fakészlet	65232 " 80 "
10. Az apatini Habereck nevű A. ü. o. 5 tag 107.08 holdján felbecsült fakészlet	48663 " 40 "
11. Az apatini Habereck nevű A. ü. o. 8 tag 75 holdján felbecsült fakészlet	36509 " 60 "
12. Az apatini Goldstarenbügel nevű A. ü. o. II. v. s. 13 tag 20.21, L. 9. és L. 10 osztag 47.86 holdján felbecsült fakészlet	34404 " 20 "
13. Az apatini Schildkrotenbügel nevű A. ü. o. I. v. s. 2 tag 19/, 20, 21/, és L. 6/, osztag 57.7 holdján felbecsült fakészlet	33822 " 80 "
14. Az apatini Bretterhütte nevű A. ü. o. I. v. s. 3 tag 26, 27, 28, 29 és L. 7 osztag 77.9 holdján felbecsült fakészlet	59609 " 88 "

kikiáltási ár mellett tuskóirtás kötelezettséggel és 1902. évi március hó 31-ig terjedő kibaszalási időtartamra felsőbb jóváhagyás fentartásával az **apatini m. kir. erdőhivatal irodájában 1900. évi augusztus hó 21-én délelőtti 9 órakor** megtartandó zárt írásbeli ajánlatok beadatásával egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőknek el fognak adatni

Az árverési és szerződési feltételek valamint az eladandó fatömeg részletes becslése az alulírt hivatalnál a szokásos hivatalos órákban megtekinthetők.
Apatinban, 1900. évi július hó 9-én.

M. kir. erdőhivatal.

Pályázat.

A szóntai r. kath. iskolaszék egy magyar tanfelvételi tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet. A megválasztandó tanító évi javadalmazását képezi: 1. Szónta község pénztárából havi előleges részletekben fizetendő 465 korona készpénz, 2. 6 ö. lágó hasábfá egyenértéke címén 84 korona, 3. a magas kir. kincstári uradalom által kihasított 11 kat. hold 891 négyyszög ö. szántóföld haszonélvezete adóterherrel, 4. szabad lakás: két szoba, konyha, élelőkamra, istálló, felszer és kert. A megválasztott az ismétlődő iskolát díjtalanul tartozik vezetni. A német és dalmát nyelv birása megköveteltetik. A kellően felszerelt kérvények **f. évi augusztus hó 15-ig** a szóntai r. k. iskolaszékre címezve, nt. Garay József ker. esperes és bacsodorszlói plébános urhoz küldendők. Az állás f. évi szeptember hó 1-én elfoglalandó, mely időtől kezdve a fizetés folyósítottatik.

Szónta, 1900. évi július hó 11-én.

Az iskolaszék.

5876. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Gyurgyevó községben leköszönés folytán megüresedett és a kézbesítési teendőket egybekötött végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állás évi javadalmazása 400 korona készpénz fizetésből és az összes befolyandó végrehajtási illetékekből áll.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó köteles egyeb irodai teendőket is végezni.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám **1900. évi július hó 25-ig** nyújtsák be.

Zsablyán, 1900. évi július hó 11-én.

Nikolits,
főszolgabíró.

1287. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

O-Palánka községben leköszönés folytán üresedésbe jött egy gyalogrendőri állásra pályázat hirdettem.

Felhívom a pályázók, hogy kérvényeiket **folyo hó 20-áig** a községi elöljáróságánál nyújtsák be.

Ezen állással évi 400 korona fizetés jár, mely havi részletekben adatik ki, a ruhát a község szerzi be.
O-Palánka, 1900. évi július hó 9-én.

Bikár György, **Popovity Száva,**
jegyző. 2-1 bír.

Eladó üzlet.

Hódásághon lévő jól berendezett és nagyforgalmu **fűszer-, üveg- és porcellán-üzletemet a házzal együtt kedvező feltételek és jutányos ár mellett — betegség miatt — eladom.**

Bäcker János
Hódáságh.

1113. sz. kig. 1900.

Árverési hirdetmény.

Ó-Soóvé község alulírott elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Ó-Soóvé község mint erkölcsi testület tulajdonát képező s a község határában elvonuló Ferenc József-csatorna mellett levő kenderáztató az idei kenderáztatási időnyre **f. évi július hó 29-én délután 3 órakor** a község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár: 300 korona.

Az árverési feltételek a hivatalos d. e. órák alatt a jegyzői irodában betekintheők.

Ó-Soóvé, 1900. évi július hó 9-én.

Sigmond Góntér, **Sztepanov Lázár,**
jegyző. bír.

7853. szám.
P. 1900.

Hirdetmény.

Melylyel közhírré teszem, hogy Bács-Bresztovác község határának tagosítása iránt folyamatba tett ügyben az előnyomozás és érdekeltek megszavaztatására kitézött 1900. évi július 12. napjának d. e. 9 órája a zombori kir. törvényszék mint urbéri bíróságnak 7853/p. 1900. számú végzésével hatályon kívül helyeztetvén, újabb határnapul **1900. évi szeptember 6. napjának délelőtti 9 óráját** tűztem ki.

Zombor, 1900. évi július hó 10-én, a kir. törvényszék.

Szondy Mátyás,
kir. tszéki bír., mint kiküldött.

706. szám.
kig. 1900.

Pályázat.

Karavukova községben leköszönés folytán üresedésbe jött 2 gyalogrendőri állásra, mely egyenként a községi-pénztárból utólagos havi részletekben fizetendő 480 korona készpénz fizetéssel van összekötve, pályázat hirdettem.

A megválasztott rendőrök a felszerelést a községtől kapják, a ruházatot pedig sajátjukból kötelesek beszerezni.

A pályázni kívánók felhívom, hogy kellően felszerelt kérvényeiket, melyben a magyar és német nyelv tudása is igazolandó, legkésőbb **folyo évi július hó 25-ik napjaig** alulírott községi elöljárósághoz címezve adják be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Karavukován, 1900. évi július hó 2-án.

Rumbach Mihály, **Rechner Jakab,**
jegyző. 3-2 b. bír.

Sirkőraktár.

Az igen tisztelt gyászoló közönség szives figyelmébe ajánlom 42 év óta fenálló nagy kiterjedésű

kőfaragó- és sirkő-raktáromat,

melyben mindennemű kőanyagból készült sirkőveket tartok raktáron **12 koronától 1000 koronáig**, nagyobb megrendeléseket: **mintakő, rajz és méret szerint jótállás mellett**

jutányos áron

pontos kiszolgálás mellett eszközök.

10-6 Tisztelettel

Harpf László,

kőfaragó-mester.

1102. szám.

Eln. 1900.

Árlejtségi hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék elnöksége részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombori kir. törvényszék, a zombori, apatini, hódásági és kulai kir. járásbírók, valamint a zombori kir. ügyészség részére 1901. évben szükséges és az árlejtségi alkalmával felmutatandó mintáknak megfelelő irodai anyagszerek és pedig:

1. 1 rizsma finom miniszteri papir, nagyság $34/42$, suly 14 kgr.,
2. 60 rizsma finom kis irodai bordás fehér papir fényezett, nagyság $34/42$, suly 10 kgr.,
3. 20 rizsma közönséges kis irodai bordás fehér papir, nagyság $64/42$, suly 10 kgr.,
4. 5 rizsma kis irodai rózsaszínű papir, nagyság $34/42$, suly 10 kgr.,
5. 20 rizsma kis irodai fogalmi kék papir, nagyság $34/42$, suly 10 kgr.,
6. 10 rizsma kis irodai utánzott merített diógyöri kék $34/42$, suly 12 kgr.,
7. 15 rizsma kis irodai fogalmi zöldes, nagyság $34/42$, suly 11 kgr.,
8. 2 rizsma nagy fogalmi utánzott merített diógyöri, $46/59$ nagyság, 32 kgr. suly,
9. 1 rizsma Medán fogalmi zöldes sima papir, nagyság $46/59$, suly 28 kgr.,
10. 130 rizsma kis fogalmi szürke gépen gyártott, nagyság $34/42$, suly 10 kgr.,
11. 20 rizsma nagy csomagoló papir barna, nagyság $63/90$, suly 50 kgr.,
12. 5 rizsma nagy csomagoló papir vastag merített fehér, nagyság $63/90$, suly 60 kgr.,
13. 2 rizsma vörös itató papir, nagyság $46/59$, suly 20 kgr.,
14. 20 kgr. postapecsétviasz,
15. 120 doboz acél toll,
16. 30 tucat tollnyél,
17. 30 " fekete iron,
18. 40 " színes iron,
19. 80 drb Union gyanta,
20. 60,000 drb vörös ostya (1000 drb),
21. 5 kgr. nyomdászivacs,
22. 8 kgr. könyomdafesték,
23. 5 kgr. gummiarabicum,
24. 60 üveg cink preparátum ($1/2$ literes üvegben),
25. 30 üveg finom táblaolaj ($1/2$ literes üvegben),
26. 30 üveg atbelyegző festék (fekete és viola),
27. 40 üveg vörös carmin tonta,
28. 800 üveg vegyenta,
29. 50 gombolyag varrócérna beszerzése végett

az árlejtségi és zárt ajánlatok tárgyalása **1900. évi augusztus hó 6-ik napján délelőtt 9 órakor** a zombori kir. törvényszék polgári tanácstermében tartatik meg.

Árlejtségi szándékozók tartoznak az árlejtségi megkezdése előtt a kikiáltási ár 10% át, vagyis jelen esetben 249 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirban a kir. törvényszéki elnök kezéhez letenni.

A szállításra netán beadandó zárt ajánlatok a kellőképen kiállítva és bánatpénzzel ellátva az árlejtségi megkezdésének órájáig a zombori kir. törvényszék elnök-ségénél nyújtandók be.

A benyújtandó ajánlatban az ajánlattevők a szállítandó tárgy megnevezésén, a hozzávetőleges mennyiségen, az egységen (rizsma, tucat, doboz, kgr.) és az egységáron, nemkülönben a beszerzési forráson kívül még a suly és nagyság szerinti minőséget is megjelölni tartoznak, továbbá az ajánlatnak azon kijelentést is kell tartalmaznia, hogy vállalkozó a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

Az árlejtségi feltételek, valamint a minták a kir. törvényszék irodagazdájánál a délelőtti hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1900. évi július hó 7-én.

Gozsdu Elek,

kir. törvényszéki elnök.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség nagybecsű tudására hozni, miszerint az immár világhírűvé vált

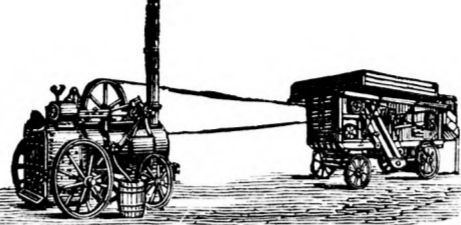
Melichár-féle

„UNICUM DRILL” sorvetőgépek

eladásának kizárólagossága Bács-Bodrogh megye területére a folyó évben ismét cégemre ruháztatott és azon leszek, hogy a t. c. gazdaközönség igényeit minden tekintetben kielégítek.

Ezen vetőgépekből úgy a **bajai**, mint **bács-kulai**, **ó-becsei** és **titeli** raktárainon állandóan nagy raktárt tartok, miért is kérem becses rendeléseikkel ezen raktárain bármelyikébe fordulni.

Eladásra ajánlok továbbá mint alkalmi vételt 2 drb 22., 1 drb 21. és 1 drb 21/a jegyű hengerszekeret, egy 35 HP Nicholsohn fekvő gőzgépet, Cornwall kazánal, egy 2 járatu malmot.

Veszek és becserelek használt gőzcseplőkészleteket és malomberendezéseket is.

Teljes tisztelettel

SZÜCS ÖDÖN

mezőgazdasági gépgyára Baján.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

26751. sz.

alisp. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Dr. Hável Józsefnek zombori járásorvossá történt kinevezetése következtében megürlt 1200 korona évi fizetéssel, 300 korona lakpénzzel és 300 korona utátalanynyal javadalmazott zentai járásorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, miszerint az 1883. évi I. t. c. 1-ső és 9-ik §., úgy a 9-ik §. végpontjában említett tisztí orvosi vizsga letétele tárgyában 80099/93. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet 22. §-a alapján, valamint az eddigi működésükről szóló, ugy fedhetlen erkölcsi viseletüket tanúsító bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket **folyó évi augusztus hó 15-ig** méltóságos báró dr. bajnai Vojnits István főispán urhoz nyujtsák be annál is inkább, mert a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Zombor, 1900. évi július hó 1-én.

Karácson Gyula s. k.,

alispán.

Ujabb felhívás

köszénszállítási ajánlati versenyre.

A „Bácska” 53. számában közzétett ajánlati versenyre vonatkozó felhívásnak módosítása a következőképpé vált szükségessé.

A zombori róm. kath. nőzárda-leányiskolának a jövő fűtési idejére 250 méter wildensteinsegen-schoppinitzi, esetleg richthofeni Georg- vagy Morgenroth-tárnából I-ső osztályu porosz dióköszén szükségeltetik, — egyébnemű és nevű más köszén el nem fogadtatik, — szállítása ajánlati verseny útján biztosítandó lévén, felhivatnak a szállítási óhajtok, hogy ajánlatukat zárt borítékban 100 korona bánatpénzzel ellátva, **1900. évi július hó 30-ig** nagyságos és főtisztelendő Fejér Gyula apát-plébános ur, iskolaszéki elnökre címezve nyujtsák be. Később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A feltételek az egyházpénztári irodában megtekinthetők s annak tudomásul vétele a szállító által sajátkezü aláírásával elismerendő.

A zombori r. k. elemi iskolai gondnokság.

4453. szám. kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Szilbás községében üresedésbe jött és havi utólagos részletekben évi 384 korona készpénzzel és csizmán kívül ruházattal javadalmazott gyalogrendőri állásra pályázatot nyitok.

Mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, felhívom, hogy szabályszerűen okmányolt pályázati kérvényeiket **folyó évi július hó 25-ig** nálam okvetlenül benyujtsák.

Palánka, 1900. évi július hó 3-án.

Payerle Nándor,

tb. szolgabíró.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy a legmodernebb mintaszövetekkel felszerelt

katonai és polgári

szabóműhelyemben

minden fegyvernembeli önkéntesek és katonatisztek, valamint posta-távíró- és vasuti tiszték részére elegáns

egyenruhákat

készítek jutányos áruk, pontos kiszolgálás mellett.

Tisztelettel

Rotter Ferencz,

katonai és polgári szabó.

ZOMBOR, Juhász-utca 148. sz.

5761. szám.

1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Bács-Topolya községben üresedésbe jött községi végrehajtói állásra, melynek javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 1000 korona, és községi irnoki állásra, melynek javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 600 korona, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik a jelzett állást elnyerni óhajtnak, hogy pályázati kérvényüket születési anyakönyvi kivonat, erkölcsi magukviseletéről szóló, valamint képességüket igazoló bizonylattal felszerelve, hozzám **folyó évi július hó 20-áig** annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Választási határnap utólag fog kitűzetni.

Bács-Topolyán, 1900. évi június hó 23-án.

Császár,

3-2

főszolgabíró.

Eladó házak.

Zomborban, a vitéz-utca sarkán — a honvédlaktanyával szemben — levő lakház, **60 év óta fennálló fűszerüzlethehelyiséggel** együtt; továbbá a bezdáni-uton levő 159. sz. lakház, mely áll 2 utcai, 2 udvari s a hozzátartozó mellékhelyiségekből, szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

3-2

„Stearoptinum”

bármily sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

20-2

A hatásáért kezességet vállal, ami, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum” labororiuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum” labororiumában:

BUDAPEST, VII. kerület, Mexikói-ut 88. sz. II. 25.